

FACTSHEET DIALOOGDAGEN JUNI-JULI 2018

Ongeveer 1 op de 7 mensen in Nederland heeft moeite met lezen, schrijven of om computers te gebruiken. Van het invullen van formulieren, het lezen van bijsluiters van medicijnen tot het solliciteren op een baan. Ze lopen tegen allerlei problemen op. Hoe kunnen we hen helpen? Op drie Dialoogdagen gingen daarover een kleine 300 deelnemers met elkaar in gesprek.

Om de in totaal 2,5 miljoen mensen in ons land te helpen, die moeite hebben met de Nederlandse taal, loopt sinds drie jaar het programma [Tel Mee Met Taal](#). Hoe kunnen we ervoor zorgen dat zij sneller naar een taal cursus komen? Hoe krijgen we kinderen op school weer meer aan het lezen? Hoe zorgen we ervoor dat ze ook via de computer hun zaken kunnen regelen? Zoals het maken van een afspraak met de huisarts? Volgend jaar loopt het programma af. Toch moeten we verder om deze groep te helpen met lezen, schrijven, rekenen en/of werken met computers.

Dialoogdagen

Daarom hebben de ministeries van BZK, OCW, SZW, VWS, en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in juni en juli dit jaar Dialoogdagen georganiseerd. In Den Haag, Almere en Den Bosch kwamen organisaties uit het hele land bij elkaar. Het ging om onder andere wethouders, artsen, taalcoaches, bibliotheekmedewerkers, beleidsmedewerkers, onderzoekers en mensen die zelf moeite hebben met lezen en schrijven. Samen spraken zij over hoe het straks verder moet als het programma Tel Mee Met Taal is afgelopen.

De drie Dialoogdagen werden geleid door dagvoorzitter Hans Christiaanse. Naast lezen, schrijven en rekenen hebben veel mensen moeite met computers en de digitale wereld waarin we leven. “De wereld verandert met nieuwe technologieën. Die bieden nieuwe kansen, maar brengen ook onzekerheid met zich mee”, vertelde staatssecretaris Raymond Knops van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in een videoboodschap. “2,5 miljoen mensen hebben moeite met lezen, schrijven en rekenen. Digitale vaardigheden horen er ook bij. Daarom moet het contact tussen overheid en burger makkelijker. Want de overheid moet er zijn voor iedereen. “

1. Waar staan we nu?

De Dialoogdagen trapt af met de vraag ‘Waar staan we nu?’. De deelnemers begonnen de dag eerst met kijken wat het programma Tel Mee Met Taal de afgelopen drie jaar heeft opgeleverd. Wat is positief? En wat kan juist beter? Vol energie gingen ze aan de slag. Verdeeld over groepen deelden ze ervaringen, gaven elkaar goede tips en legden ze problemen op tafel, die zij in hun dagelijkse werk tegenkomen.

Duidelijk was wel dat er de afgelopen jaren al heel wat is verbeterd rond het probleem van laaggeletterdheid. Het taboe op niet goed kunnen lezen en schrijven is kleiner geworden, waardoor het probleem ook meer aandacht krijgt. ‘Er ligt nu bergen aan materiaal voor laaggeletterden en docenten om mee te werken. De samenwerking tussen verschillende organisaties en overheid is ook veel beter geworden. Meerdere ministeries werken nu aan de aanpak van het probleem, ook de VNG is erbij betrokken. Daarnaast zijn er allerlei initiatieven opgezet de afgelopen jaren door maatschappelijke organisaties. Daar waren

verschillende mensen van aanwezig op de Dialoogdagen. “Het is goed dat partijen met elkaar in gesprek gaan en blijven, dit soort dagen helpen daarbij”, zei een van de deelnemers. “We zijn er nog niet, maar we blijven bezig.”

Het levert veel op. “Mensen voelen zich gekooid door wat ze niet kunnen. Hun wereld wordt groter als ze leren lezen en schrijven of met computer leren werken, vertelde een ambtenaar van de gemeente Nunspeet. Een voormalig laaggeletterde uit Almere was het hiermee eens. “Ik was vroeger onzichtbaar en heb mezelf zichtbaar gemaakt door het inzicht dat het niet aan mijn slechte handschrift lag, maar aan mijn tekortkoming van de Nederlandse taal. Nu weet ik hoe je dingen kunt opzoeken op Google. Dat is geweldig.”

Laaggeletterdheid blijft echter een ingewikkeld probleem. “Alleen met een taal cursus kom je er niet”, zei een medewerker van de GGD Zeeland in Den Bosch. “Je moet juist ook kijken naar de communicatie. Hoe zorg je ervoor dat informatie de mensen wel bereikt.” En juist de communicatie van de overheid kan veel beter, stellen de deelnemers. Veel informatie van de gemeente heeft te veel tekst en te weinig afbeeldingen, werd in Den Bosch geroepen. “Zo sla je makkelijk de plank mis.”

Aandacht voor preventie

Er is dus nog genoeg te doen. Volgens een deel van de aanwezigen is er in het programma Tel mee met Taal bijvoorbeeld relatief weinig aandacht geweest voor preventie, dus het voorkomen van het probleem. Er is meer voorlichting nodig over hoe belangrijk lezen is, vonden de aanwezigen. Daarnaast kunnen kinderopvang, het onderwijs en de jeugdzorg nog beter samenwerken om gezinnen waar taalproblemen bestaan te herkennen en op te sporen.

Preventie begint namelijk thuis. “Hoe zorgen we ervoor dat we meer gaan voorlezen voor onze kinderen. Al vanaf 12 weken. Hoe eerder hoe beter. Daar doen we veel te weinig aan” In Den Haag schreven deelnemers als ambitie op om alle kinderen in Nederland een boek thuis te laten lezen.

Luisteren naar de mensen

Een ander door iedereen gedeeld gevoel op de Dialoogdagen is dat meer moet worden geluisterd naar de mensen zelf, degenen die moeilijk kunnen lezen en schrijven. “Ook deze mensen zelf vinden dat belangrijk”, zegt een onderzoekster van de Universiteit Utrecht. “Gemeenten moeten niet alleen maar informatie sturen, maar ook echt luisteren naar hun doelgroep.” Sommige gemeenten zetten al taalambassadeurs in, om te onderzoeken of hun dienstverlening wel begrijpelijk genoeg is. “Dat zouden veel meer gemeenten moeten doen.” “Er wordt te veel beleid achter de balie bedacht”, zei een deelnemer in Den Haag. “Betrek meer de mensen die laaggeletterd zijn bij het maken van beleid.”

Niet goed kunnen leren lezen en schrijven is van invloed op de gezondheid, stelde een adviseur van Pharos op de bijeenkomst in Den Bosch. “Het beleid van dit kabinet is dat mensen steeds meer zelf moeten doen en regelen. Tegelijkertijd worden de dagelijkse dingen steeds ingewikkelder. Dat geeft meer stress bij mensen. De gezondheid van mensen komt meer onder druk te staan.”

2. Waar lopen we tegenaan?

In het tweede deel van de Dialoogdag zetten de deelnemers de uitdagingen op een rijtje. Waar lopen we tegenaan en hoe kunnen we meer mensen helpen die moeite hebben met lezen en schrijven? In verschillende groepen, verdeeld over het werk wat ze doen, beantwoordden ze deze vragen.

Ook in dit onderdeel kwamen op de drie dagen veel soortgelijke uitdagingen boven. Hoe kunnen organisaties elkaar beter vinden om samen te werken? Er is te vaak nog een gevoel dat je moet concurreren met elkaar. “Als je teveel daarmee bezig bent, werk je niet aan het doel waarvoor je hoort te werken”, werd gezegd in Almere. “Hoe doorbreken we dat?” Het kwam op alle drie de dagen terug: beter samenwerken, niet elkaar tegenwerken en elkaars expertise gebruiken. “Er gebeurt al zoveel, hoe houden we de focus?”

Moedertaal

Een duidelijke rode draad in alle drie de dagen is dat het één van de grootste uitdagingen is om de mensen die Nederlands als moedertaal hebben te bereiken. Zij zijn moeilijk te vinden omdat zij schaamte en soms ook boosheid voelen. Hoe krijgen we die schaamte weg? Ook werd genoemd dat de mensen die Nederlands als tweede taal hebben, zoals migranten of vluchtelingen, nu meer aandacht krijgen.

Verder moet er volgens de aanwezigen meer aandacht komen voor de kwaliteit van het cursusaanbod. Hoe komen we aan goede docenten voor een taalcursus voor volwassenen, die weliswaar in Nederland naar de basisschool zijn geweest maar toch moeite hebben met lezen, schrijven en rekenen? Hoe vinden we genoeg taalvrijwilligers? Ook moet er laagdrempelig onderwijs komen voor mensen met verstandelijke beperkingen, zodat ze hun leven lang kunnen blijven leren.

Stigmatiserend

“We moeten niet zoveel letten op de taal, maar ook aandacht hebben voor waar mensen wel goed in zijn”, werd gesuggereerd in Almere. “De manier waarop we mensen benaderen als laaggeletterd is stigmatiserend”, aldus een deelnemer in Den Bosch. “Dat suggereert minderwaardigheid. Mensen worden benaderd alsof ze niet voldoen aan de eisen.” Een andere deelnemer: “Je telt ook mee als je niet goed kunt lezen of schrijven. Mensen moeten zich meer onderdeel voelen van de samenleving.”

3. Van uitdaging naar oplossing

In het derde deel werden de deelnemers weer in andere groepen verdeeld. Nu stond de vraag centraal hoe we de uitdagingen van de ochtend kunnen oplossen. Welke concrete actie of activiteit is daarvoor nodig? Dagvoorzitter Hans Christiaanse besprak aan het einde van de middag met de hele zaal een aantal uitdagingen met oplossingen.

Leuke acties

Zo noemden de deelnemers als oplossing landelijke campagnes om volwassen ‘weer naar school’ te krijgen. Iemand opperde om een speciale minister van woord en beeld aan te stellen. Om een taalcursus voor iedereen mogelijk te maken zou deze op loopafstand moeten worden aangeboden. Een suggestie daarvoor waren zogeheten ‘buurtacademies’. Juist met leuke acties moet er meer aandacht komen voor het probleem. Het zou

bijvoorbeeld in een soap moeten terugkomen, werd zowel in Den Haag als Almere geopperd.

Werkgevers zouden meer moeten worden betrokken bij het probleem. Zo zou taalvaardigheid standaard in personeelsbeleid moeten worden opgenomen. Ook werd een keurmerk voorgesteld voor werkgevers die het probleem aanpakken in hun organisatie. Ook de rol van ouders zou groter moeten. Van leescafés voor ouders, betere voorlichting over voorlezen tot de Voorleesexpress in alle gemeenten. Mensen die moeite hebben met de Nederlandse taal zouden verder een 'taalbuddy' moeten krijgen.

Veel deelnemers zien het nut van de Dialoogdagen in. Om beter samen te werken, zou er elk jaar één moeten worden georganiseerd. Ook op lokaal niveau, juist om mensen in de wijk te bereiken. Verder moeten er veel meer taalambassadeurs worden ingezet. Door meer van deze mensen in de schijnwerpers te krijgen helpen we om het taboe te doorbreken.

4. En nu?

Wat gaat er nu gebeuren met al die ideeën van de aanwezige taalambassadeurs, ambtenaren, docenten, onderzoekers, taalcoaches, ondernemers, wethouders en anderen? Hans Hindriks, projectleider Tel Mee Met Taal, vertelde na afloop dat de ministeries en de VNG alle ideeën gaan uitwerken. "In de komende maanden willen we werken aan een ambitieuze aanpak, samen met u. In de herfst willen we een brief sturen naar de Tweede Kamer met de belangrijkste opbrengsten van deze Dialoogdagen. In het voorjaar van 2019 volgt dan hopelijk een visie en aanpak voor de komende jaren. We blijven de komende maanden, en liever nog de komende jaren, heel graag met u in gesprek."

Interviews

Interview 1

Toon Dol, Taalambassadeur

Aanwezig in Almere

‘Ik heb 72 jaar een leugen geleefd’

Als kind was Toon Dol uit Amsterdam zo ziek dat ze op zijn achtste zeiden dat hij niet lang meer zou leven. Hij hoefde daarom niet meer naar school, en mocht op de markt gaan werken. Nu, zo’n zeventig jaar later, kan hij eindelijk lezen.

“Lezen en schrijven was niet belangrijk. Als je maar kon rekenen. Dat zei mijn baas op de markt altijd. Vanaf mijn veertiende ben ik als stratenmaker gaan werken, en later bij de technische dienst van de gemeente Amsterdam. Twintig jaar lang heeft mijn vrouw mijn werkbriefjes ondertekend voor mij. Toen ze kwam te overlijden, zei ze: nu moet je het zelf doen. Toen ben ik naar school gegaan. Eigenlijk heb ik 72 jaar een leugen geleefd. Pas toen ben ik uit de kast gekomen dat ik niet kon lezen en schrijven. Ik kwam erachter hoeveel ik al die jaren heb gemist. Ik heb laatst op een rommelmarkt alle 27 delen van ‘Old Shatterhand en Winnetou’ gekocht. Die kan ik nu eindelijk lezen. Geweldig! Ik lees het nu ook voor aan mijn kleinzoon. Als Taalambassadeur wil ik mijn ervaringen delen zodat anderen ook de stap gaan maken naar een taalcursus.”

Interview 2

Isabelle Vugs, voormalig wethouder Zoetermeer

Aanwezig in Den Haag

‘Meer samenwerking is hard nodig’

Als wethouder in Zoetermeer wilde Isabelle Vugs zelf maar eens kijken hoe goed geletterd alle medewerkers van de gemeente waren. Ze zorgde ervoor dat iedereen een cursus digitale vaardigheden kreeg. Van ambtenaren tot de vuilnisophaaldienst.

“Wat me vandaag op de Dialoogdag opvalt, is de enorme bevlogenheid die er leeft bij de verschillende partijen om iets te doen aan laaggeletterdheid. We willen nu echt de volgende stap maken. Ondanks dat we de laatste jaren zoveel hebben gedaan, blijft het aantal laaggeletterden in ons land gelijk. Vandaag hoop ik dat mensen beseffen dat we veel meer met elkaar moeten gaan samenwerken. Van taalaanbieders, welzijnsorganisaties tot overheden. We werken nog steeds erg verkokerd. De rijksoverheid moet daarbij als een soort regisseur optreden en deze samenwerking helpen en belemmeringen wegnemen.”

Zoetermeer

“Dat het probleem zo groot is, wordt niet altijd beseft. We zijn als gemeente Zoetermeer daarom zelf gaan kijken in onze organisatie. Hoe goed kunnen onze eigen 1200 medewerkers lezen en schrijven of met computers omgaan? Bij sommige afdelingen, zoals

de afvalinzameling, bleek dat best wel een probleem te zijn. Medewerkers konden veiligheids- en hygiënevoorschriften niet lezen, of brieven van de salarisadministratie. Daarom hebben we besloten een cursus aan te bieden, niet met de naam laaggeletterdheid maar onder de naam digitale vaardigheden. Dan kunnen medewerkers zonder schaamte vertellen dat ze eraan meedoen. Want de schaamte rond laaggeletterdheid is het allerergst, vind ik.”

Interview 3

Rob de Werd,

Lid directieteam Informatiesamenleving en Overheid, ministerie BZK

Aanwezig in Den Haag

‘We willen toegankelijke digitale dienstverlening’

Van paspoorten aanvragen, afspraken maken tot je klacht indienen over hondenpoep op straat. Om in contact te komen met de overheid moet je wel met computers kunnen werken. ‘De dienstverlening moet er voor iedereen zijn.’

“Het probleem van laaggeletterdheid is groot in Nederland. Die wordt nog groter als je kijkt hoeveel mensen moeite hebben met de digitale wereld waarin we leven. Dan hebben we het over meer dan 2,5 miljoen mensen. Het nieuwe kabinet is duidelijk: iedereen moet kunnen meekomen. We moeten dus wel investeren en creatieve oplossingen bedenken. Daarom trekt het ministerie van Binnenlandse Zaken op met de collega’s van OCW, VWS en SZW, en met de VNG. De Dialoogdagen zijn een eerste stap. Er is ruimte voor iedereen om mee te denken, om met creatieve ideeën te komen. En dat is heel belangrijk. Er is zoveel nieuwe technologie en de veranderingen gaan heel snel. Hoe kunnen we onze dienstverlening richting de burger toegankelijker maken daarmee? Om iedereen mee te laten doen willen we investeren in de basisvaardigheden, het kunnen omgaan met de computer. Ook willen we mensen leren wat de digitale wereld allemaal inhoudt, en wat er allemaal gebeurt met de gegevens die je over jezelf invult op het internet.”

Interview 4

Piet Boekhoudt, directeur Stichting Digisterker

Aanwezig in Den Haag

‘Met een filmpje kun je dingen veel beter uitleggen’

De overheid kan veel meer gebruik maken van digitale mogelijkheden. Leg bijvoorbeeld in een filmpje uit wat je moet doen om een paspoort via internet aan te vragen. ‘Daar heb je geen tekst voor nodig.’

“Digitaal heeft de toekomst en we willen dat iedereen er zijn voordeel kan uit halen.

Iedereen moet kunnen meedoen aan deze samenleving. Als iemand moeite heeft met taal, heeft hij ook moeite met digitale vaardigheden. Dat heeft met elkaar te maken. Je ziet dat er nog vooral wordt geredeneerd vanuit de traditionele mogelijkheden, er is nu zoveel meer mogelijk nu we digitaal zijn. Zoals het maken van instructies. Dat hoeft niet meer op papier, maar kan in een filmpje. Je kunt beter aansluiten bij de mensen, bij hun hobby's zodat ze het leuker gaan vinden om met een computer te gaan werken. Je ziet dat steeds meer overheden beseffen dat ze meer kunnen doen met beeld.

Blijven doorleren

"Ik heb vandaag op de Dialoogdag veel gehoord, waar ik het hartgrondig mee eens ben. Zoals dat het goed zou zijn voor volwassenen om te blijven doorleren. Daar is een structuur voor nodig. Voor ouderen is er momenteel geen programma, ze moeten het zelf bij elkaar sprokkelen. Daarvoor is vooral geld en geduld nodig. Als het Rijk zegt het belangrijk te vinden dat iedereen meedoet, dan moet er ook echt geld bijkomen. Dan zullen die programma's de kans krijgen."

Interview 5

*Maaïke Toonen, Programmacoördinator Basisvaardigheden bij de Koninklijke Bibliotheek.
Aanwezig in Den Haag*

'De bibliotheek moet hulp om de hoek bieden'

Dat er nog maar 65.000 laaggeletterde mensen zijn bereikt, is als een druppel op de gloeiende plaat, stelt Maaïke Toonen. Er moet een betere infrastructuur komen zodat mensen vlakbij huis taalcursus kunnen volgen. De bibliotheken kunnen daarbij een rol spelen.

"Ik heb vandaag op de Dialoogdag nieuwe dingen gehoord. Vooral belangrijk vind ik het dat we met zo'n bijeenkomst de urgentie van het probleem zien, en met elkaar de schouders eronder zetten. Hoe bereiken we de mensen die moeilijk kunnen lezen en schrijven? We moeten ervoor zorgen dat die niet buiten de boot vallen. Ik denk dat de bibliotheken daarbij een grote rol in kunnen spelen. Hoe? Nu al kunnen bijna bij alle bibliotheken mensen terecht voor cursussen taal of digitale vaardigheden. Dat wordt steeds meer. We willen uiteindelijk dat de bibliotheek een hulp om de hoek wordt. Onze ambitie is dat we in vijf jaar tijd 1 miljoen kwetsbare burgers willen bereiken met onze hulp en ondersteuning. Dan kun je echt van toegevoegde maatschappelijke waarde zijn."

Interview 6

*Wim Sabel, taalambassadeur, laaggeletterde
Aanwezig in Den Bosch*

'Een taalambassadeur kan het beste vertellen hoe het is'

Sinds Wim Sabel heeft leren lezen staat hij een stuk zekerder in het leven. Als

taalambassadeur vertelt hij nu zijn persoonlijke verhaal om andere mensen die moeite hebben met lezen en schrijven te helpen.

“Wat het betekent om laaggeletterd te zijn? Waar ik bijvoorbeeld moeite mee had, is met solliciteren. Ik moest brieven schrijven en dat gaf problemen. Omdat ik de taal niet goed beheerste vond ik werken met de computer het allermoeilijkst. Toen ik werkloos raakte, ben ik naar het UWV gestapt en heb ik een gesprek aangevraagd om omgeschoold te worden. Drie jaar geleden ben ik begonnen met een opleiding bij ABC Leer Mee. Daar ben ik nog steeds druk mee, ik heb nog veel te leren. Maar ik word er zekerder van. Vandaag ben ik hier aanwezig om te laten zien dat wij Nederlanders ook laaggeletterd zijn. Wat ik andere laaggeletterden vooral wil meegeven: schroom niet, ga hulp zoeken! Er moet een plek komen waar ze in vertrouwen naartoe kunnen voor een taalcursus. Er zijn meer taalambassadeurs daarvoor nodig. Of een juf het je vertelt, of ik als laaggeletterde zelf, dat maakt verschil. Bij mij komt het uit mijn hart.”

Taalambassadeur

“Als taalambassadeur geef ik interviews en lezingen, bespreek ik met doktoren en ziekenhuizen wat het is om laaggeletterd te zijn. Wat ik meegeef, is dat het vaak begint bij een slechte thuissituatie. Zo begon het bij mij. Als je thuiskomt met papieren van school, die dan door je ouders worden weggegooid zonder te lezen. Of het Vaderdag cadeautje, dat je op school hebt gemaakt, belandt meteen in de prullenbak. Zo begint het en het wordt van kwaad tot erger. Later schaamde ik mij ervoor dat ik moeite had met schrijven en lezen. Ik verzon van alles. Toen ik werkloos raakte, had ik echt door dat ik er iets aan moest doen. De mensen die mij hebben geholpen toen en nu met mijn opleiding wil ik iets terug doen, daarom zet ik mij landelijk in als taalambassadeur.”

Interview 7

Jan Jongeneelen, stichting ABC

Aanwezig in Den Bosch

‘Het probleem is beter zichtbaar, maar een aanpak ontbreekt’

60 procent van de mensen in ons land die niet kunnen lezen of schrijven heeft Nederlands als moedertaal. Toch neemt nog geen 10 procent van deze groep deel aan taalcursussen of andere projecten. ‘Dat is zorgwekkend’, vindt Jan Jongeneelen.

“Het is goed dat we vandaag op de Dialoogdag nadenken over hoe we verder gaan met de aanpak van laaggeletterdheid. Er is te weinig geld voor. Daarvan gaat het meeste geld naar de groep mensen die het Nederlands als tweede taal hebben. Door de opkomende digitale wereld heeft juist die andere groep de hulp hard nodig. Er is de afgelopen jaren veel gepraat en netwerken opgebouwd. De problemen zijn beter zichtbaar geworden. Maar een echte aanpak is er niet. Er is geen taalcursus bedacht die de mensen echt willen gebruiken. Wat dat betreft hebben we echt gefaald.”

Op wijkniveau

“In de jaren 90 hadden we op wijkniveau onderwijs waarmee we de mensen wisten te bereiken. Dat is allemaal opgegaan in de ROC’s. Nu kunnen we ze moeilijk vinden. Als je rondkijkt zijn wij het enige land waar geen volwasseneneducatie is. We kennen vooral een lappenmand van bibliotheken en ROC’s. Dat moet anders. Er moet een herkenbare plek komen waar volwassenen op veilige manier onderwijs kunnen volgen. Als ik minister was zou ik het weer zo gaan organiseren.”

Interview 8

*Lydia Antoinette de Jong,
Manager Noord West at Stichting Lezen en Schrijven
Aanwezig in Den Bosch*

‘Het leren lezen en digitale vaardigheden moeten leuker worden’

Er is de afgelopen jaren veel gebeurd om mensen te bereiken die moeilijk kunnen lezen en schrijven. De Stichting Lezen & Schrijven heeft daar hard aan meegewerkt. Toch is er nog veel te winnen, zegt Lydia Antoinette de Jong. De Dialoogdag is een goede eerste stap.

“Ik heb vandaag allemaal enthousiaste mensen gezien, die werken vanuit hun eigen domein aan dit probleem. Wat we allemaal gemeen hebben is dat het moeilijk is om de mensen met Nederlands als moedertaal te bereiken. Dat is gewoon heel lastig. Wat voor aanbod heb je om het aantrekkelijk te maken voor hen om een taal cursus te volgen?”

Op de Dialoogdag is het goed om elkaar te bevragen. Iedereen zoekt naar oplossingen. Het leren lezen of digitale vaardigheden aanleren moet leuker worden en meer vanzelfsprekend. Ik vind het fijn dat het ministerie van Binnenlandse Zaken meedoet en haar verantwoordelijkheid neemt om mensen te helpen mee te komen met de digitale samenleving. Met de nieuwe samenwerkingen is veel te winnen. We moeten doorpakken met wat we tot nu toe hebben bereikt.”

Interview 9

*Piet van Horrik, laaggeletterde en Taalambassadeur
Aanwezig in Almere*

‘Ik kon mijn offertes nooit mooi op papier zetten’

Tot aan zijn pensioen kon Piet van Horrik zijn bedrijf runnen zonder te kunnen lezen of schrijven. Afspraken gingen altijd mondeling. Maar de tijden veranderen. Sinds 6 jaar gaat hij nu naar school. ‘Had ik het toch maar wat eerder gedaan.’

“Wat betekent laaggeletterdheid voor mij? Nou, dat ik problemen heb met de Nederlandse taal en dat heb ik eigenlijk mijn hele leven gehad. Op de basisschool was ik niet zo goed in Nederlands en dat is blijven hangen. Toch kon ik een bedrijf oprichten, maar offertes kon ik nooit mooi op papier zetten. Daar heb ik mij altijd voor geschaamd. Het was vroeger ook

niet echt nodig, alles gebeurde mondeling. Tegenwoordig werkt het veel anders natuurlijk. Alles moet goed en duidelijk op papier staan. Na mijn pensioen ben ik weer naar school gegaan om de Nederlandse taal onder de knie te krijgen en dat is mij gelukt.”

Laaggeletterdheid

“Laaggeletterdheid vind ik trouwens geen goed woord. Het is beter om te zeggen, je hebt problemen met de Nederlandse taal. Het beïnvloedt behoorlijk je leven. Je loopt er tegenaan dat je gewoon dingen niet kunt begrijpen omdat je het niet kunt lezen en schrijven ook niet. Na 6 jaar naar het ROC in Deurne te zijn geweest gaat toch een wereld voor je open. Had ik het toch maar wat eerder gedaan. Daarom adviseer ik als taalambassadeur anderen om echt naar school te gaan om het te leren. Blijf bij de tijd, want anders lopen ze je voorbij.”

Interview 10

Geke Van Velzen

Directeur Stichting Lezen & Schrijven

Aanwezig in Almere

‘We hebben moeten kijken naar de verschillen bij de taalcursus’

“We hebben al heel wat bereikt, dat werd wel duidelijk op deze Dialoogdag”, zegt Geke van Velzen. Tien jaar geleden was men nog verbaasd dat er Nederlanders zijn die niet goed kunnen lezen en schrijven. Nu zijn er ongelofelijk veel mensen mee aan de slag.

“Met al die inspanningen hebben we een kleine 80.000 mensen bereikt. Dat is een knappe prestatie, maar het is lang niet genoeg. De rest willen we ook bereiken. Een ding wat ik heb gehoord vandaag en wat ik hoop dat gaat werken is om in een soap er iets mee te doen. Dat vond ik wel leuk om meer bekendheid te genereren.”

Taalcursus

“Een rode draad vandaag is dat we beter moeten kijken wie nu die 2,5 miljoen mensen zijn. Om welke mensen gaat het? Er zijn zoveel verschillen. Daarom moeten we toe naar een heel ander aanbod van taalcursussen. Een volwassene die in Nederland naar de basisschool is geweest en op zijn 50^e besluit eindelijk te leren lezen en schrijven verdient een heel andere cursus dan een hoogopgeleide Syrische man of vrouw die naar hier is gevlucht. Die wil zo snel mogelijk naar de universiteit.”

Interview 11

Gerard Meijer, programmamanager SPN (samenwerkende POI's Nederland)

Aanwezig in Almere

‘Er is te weinig aandacht voor preventie’

Elke dag een kwartier lezen levert duizend nieuwe woorden op. Daarom werken bibliotheken in Nederland eraan om meer kinderen te laten lezen.

“Ongeveer 12 procent van de bevolking heeft moeite met lezen en schrijven. Vanuit de bibliotheken willen daar wat aan doen op het gebied van preventie. Hoe voorkom je dat? We werken met programma’s waarbij we medewerkers van de bibliotheken op de basisschool werken en zetten er boeken neer in de schoolbibliotheken en zorgen ervoor dat de kinderen vooral veel lezen. Ons motto: iedere dag 15 minuten lezen levert duizend nieuwe woorden op. Ik denk dat leesplezier en veel lezen op de basisschool helpt om het probleem te voorkomen. Voorkomen is beter dan genezen. Je wilt eigenlijk niet dat een kind laaggeletterd van school komt. Het moet zo natuurlijk worden, zoals tandenpoetsen. Als je ziet hoeveel mensen problemen hebben met de Nederlandse taal, denk ik dat er behoorlijk wat winst valt te behalen.”